

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 148/2018-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. júla 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej, sudcu Petra Brňáka a sudcu Milana Ľalíka o sťažnosti [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Kolíková & Partners, s. r. o., Radvanská 21, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Lukáš Opett, PhD., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Cpr 6/2016, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Cpr 6/2016 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Cpr 6/2016 p r i k a z u j e k o n ať bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré j e Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I j e p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 585,75 € (slovom päťstoosemdesiatpäť eur a sedemdesiatpäť centov) na účet Advokátskej kancelárie Kolíková & Partners, s. r. o., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. marca 2018 elektronicky doručená a 6. apríla 2018 prostredníctvom poštovej prepravy doplnená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Cpr 6/2016 (ďalej len „namietané konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je v namietanom konaní okresného súdu v procesnom postavení žalobcu. Predmetom sporu je antidiskriminačná žaloba sťažovateľa v súvislosti s jeho odvolaním z funkcie riaditeľa Ústavu na výkon väzby v [REDAKOVANÉ]. Žaloba bola doručená okresnému súdu 7. februára 2012 a pôvodné konanie bolo vedené na okresnom súde pod sp. zn. 24 Cpr 1/2012 (ďalej len „pôvodné konanie“).

Sťažovateľ doručil okresnému súdu 28. februára 2014 podanie označené ako „*Návrh na zmenu návrhu na začatie konania a návrh na vstup ďalšieho účastníka na strane žalovaného*“, na základe ktorého okresný súd uznesením z 30. júna 2016 časť pôvodného konania vylúčil na samostatné konanie, t. j. namietané konanie okresného súdu. Vec bola 6. septembra 2016 pridelená zákonnej sudkyňi [REDAKOVANÉ]. V namietanom konaní nebolo do dňa podania ústavnej sťažnosti meritórne rozhodnuté ani nebolo nariadené žiadne pojednávanie.

3. Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje na skutočnosť, že z hľadiska predmetu konania nejde o neštandardnú vec. Naopak, rozhodovanie o antidiskriminačných žalobách patrí k bežnej rozhodovacej agende všeobecných súdov. Podľa názoru sťažovateľa nejde o právne zložité konanie, keďže sa v ňom nerieši právna otázka, ktorá by ešte nebola v judikatúre riešená. Uvedené súdne konanie nie je ani konaním, kde by výklad a používanie platnej právnej úpravy neboli stabilizované v judikatúre vyšších súdov. Za príklad sťažovateľ uviedol nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 153/08, ktorý bol publikovaný v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 13/2009. Nadväzne na to sťažovateľ konštatoval, že nemožno v danom prípade indikovať ani znaky faktickej, skutkovej zložitosti prípadu.

4. V súvislosti so svojím správaním v priebehu konania sťažovateľ zhodnotil, že počas celého súdneho konania bol aktívny. Sťažovateľ, či už sám alebo prostredníctvom svojho právneho zástupcu, reagoval na výzvy okresného súdu včas a o svoje konania sa aktívne zaujímal. Za prejav svojej aktivity považuje sťažovateľ aj podanie ústavnej sťažnosti, ktorou sa domáha odstránenia prietáhov v namietanom konaní a uloženia povinnosti okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov.

5. V súvislosti s postupom okresného súdu v namietanom konaní sťažovateľ ďalej uviedol:

„Práve postup okresného súdu považujeme za dôvod vzniku zbytočných prietáhov v súdnom konaní. Hoci na začiatku konania okresný súd postupoval rýchlo, jeho ďalšie konanie bolo poznačené výraznými zlyhaniami a tiež neefektívnou činnosťou...“

Tvrdíme, že okresný súd bol v predmetnom konaní nečinný v období od 07. 12. 2016 do 21. 04. 2017. Po dobu celkovo 4 mesiacov okresný súd nevykonával žiadny úkon smerujúci k rozhodnutiu veci.

Sme tiež toho názoru, že obdobie od 21. 04. 2017 do 08. 06. 2017 možno považovať za obdobie neefektívnej činnosti okresného súdu. Okresný súd samostatne vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku výzvou zo dňa 21. 04. 2017 a následne výzvou zo dňa 08. 06. 2017 vyzval sťažovateľa na vyjadrenie sa k podaniu žalovaného, ktoré bolo okresnému súdu doručené 01. 12. 2016. Okresný súd mohol predmetné výzvy vykonať spolu, čím by postupoval efektívne a hospodárne. Najmä ak zohľadníme fakt, že išlo o konanie po vyčlenení na samostatné konanie, keď už boli vykonané úkony a nemohlo preto dôjsť ani k zastaveniu súdneho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku. Táto neefektívna činnosť okresného súdu zbytočne predĺžila konanie o ďalšie 2 mesiace.

K ďalšej neefektívnej a nehospodárnej činnosti okresného súdu došlo v období od 30. 06. 2017 do 19. 02. 2018, pričom táto neefektívna činnosť poznačuje dĺžku konania až dodnes.“

6. Sťažovateľ zároveň poukázal na to, že postupom okresného súdu nebolo do súdneho spisu založené jeho kvalifikovane doručené podanie, pričom v tejto súvislosti uviedol: *«dňa 30. 06. 2017 doručil sťažovateľ okresnému súdu prostredníctvom elektronického podania repliku k vyjadreniu žalovaného... Hoci bolo toto podanie riadne doručené, nebolo okresným súdom zaevidované a zaradené do súdneho spisu. Až dňa 09. 02. 2018 pri nahliadaní do spisu právny zástupca sťažovateľa zistil, že jeho podanie (ktoré malo byť doručené dňa 30. 06. 2018) sa v spise nenachádza. Podaním zo dňa 19. 02. 2018 žalobca upozornil okresný súd na predmetnú chybu, pričom doložil aj chýbajúce podanie spolu s elektronickou doručenkou, v ktorej uvedené údaje sa považujú za pravdivé podľa ustanovenia § 30 ods. 5 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o e-Governmente“). Vychádzajúc z ustanovenia § 157 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) je zrejmé, že súd je povinný postupovať rýchlo a hospodárne tak, aby dokázal rozhodnúť spravidla na jednom pojednávaní. S ohľadom na systematické zaradenie ustanovenia § 167 CSP v druhej časti CSP označenej*

ako „Konanie v prvej inštancii“, prvej hlave označenej ako „Postup súdu po začatí konania“ je zrejmé, že procesný postup - žaloba žalobcu, vyjadrenie žalovaného, replika žalobcu, duplika žalovaného predchádza predbežnému prejednávaniu sporu (druhá hlava druhej časti CSP označená ako „Predbežné prejednanie sporu“) alternatívne prvému pojednávaniu (tretia hlava druhej časti CSP „Pojednávanie“). Inými slovami, okresný súd spravidla pred riadnym vykonaním úkonov podľa ustanovenia § 167 CSP nenariaduje pojednávania, nakoľko by nemohol rozhodnúť na jednom pojednávaní. Preto vyššie popísané procesné vady okresného súdu mu v zásade znemožňovali predmetný spor rozhodnúť a nariadiť pojednávanie. Postup okresného súdu je tak zjavne neefektívny a nehospodárny. Predmetný priesťah v konaní trvá už viac ako 8 mesiacov.»

7. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd konaním Okresného súdu Bratislava I vo veci vedenej pod sp. zn. 20 Cpr 6/2016 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava I prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Cpr 6/2016 konal bez zbytočných priesťahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 2000,- EUR (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania v plnej výške do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

8. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady na prijatie sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie, a preto ju uznesením č. k. I. ÚS 148/2018-18 z 25. apríla 2018 prijal na ďalšie konanie [§ 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

9. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd 26. apríla 2018 vyzval predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň ju vyzval, aby sa vyjadrila k sťažnosti.

10. Na výzvu ústavného súdu písomne odpovedal podpredseda okresného súdu, ktorý vo svojom stanovisku sp. zn. 1 SprV/190/2018 doručenom ústavnému súdu 22. mája 2018 uviedol:

«Dovolím si uviesť, že vec je skutkovo a právne zložitá... a predmetom konania je v zmysle podania zo dňa 28.02.2014 sedem žalobných návrhov.

Po oboznámení sa s obsahom sťažnosti sťažovateľa, považujem predmetnú sťažnosť na prieťahy v konaní za nedôvodnú.

Prvé sťažovateľom namietané obdobie nečinnosti tunajšieho súdu od 07.12.2016 do 21.04.2017 nepovažujem za zásadné pre konštatovanie prieťahov v konaní.

Ďalšie námietky sťažovateľa týkajúce sa obdobia od 21.04.2017 do 08.06.2017, ktoré nazýva „obdobím neefektívnej činnosti súdu“ považujem za nedôvodné. Uvedené súvisí s procesným postupom súdu v konaní, ktorý je v prvom rade určený splnením poplatkovej povinnosti žalobcu. Vyjadrenie sťažovateľa, že nemohlo dôjsť k zastaveniu konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, nakoľko už boli vykonané úkony v žiadnom prípade nezodpovedajú ustanoveniu § 10 ods. 2 písm. a) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch... a to vzhľadom na jeho samotné znenie „pre nezaplatenie poplatku súd konanie nezastaví, ak už začal konať vo veci samej“. Vykonanie procesného úkonu súdu v rámci prípravy pojednávania nemožno považovať za konanie súdu v merite veci. Preto sú výčitky sťažovateľa týkajúce sa tohto obdobia podľa môjho názoru neprípustné. Na tomto mieste považujem za potrebné poukázať na skutočnosť, že právne zastúpený sťažovateľ vyčítajúci súdu jeho nedostatočne rýchle a neefektívne konanie, mohol súdny poplatok za žalobu zaplatiť bez čakania na výzvu súdu, čím by predmetné konanie urýchlil, pričom v tomto zmysle poukazujem na vyjadrenie sťažovateľa v časti IV.2. sťažnosti o jeho aktivite a najmä jeho „proaktívnom záujme o konanie“, ktoré teda nie je pravdou. Faktom je, že sťažovateľ zaplatil súdny poplatok za žalobu až po výzve súdu, dňa 05.05.2017...

Tretím sťažovateľom namietaným obdobím je obdobie od 30.06.2017, t.j. od elektronického doručenia vyjadrenia sťažovateľa súdu, do 19.02.2018. V prvom rade je

nutné konštatovať, že v uvedenom období súd konal... Čo sa týka tohto obdobia, pričom nečinnosť možno podľa vyššie uvedeného tvrdiť len od 30.08.2017, je pravdou, že súd v konaní riadne nepostupoval doručením vyjadrenia sťažovateľa zo dňa 30.06.2017 žalovanému na vyjadrenie. Toto bolo však spôsobené jedine skutočnosťou, že súd žiadnym vyjadrením sťažovateľa v danom období fyzicky nedisponoval, resp. nebolo súčasťou spisu a nemal o ňom vedomosť. Súd toto podanie riadne neevidoval v dôsledku technického problému v súvislosti s elektronizáciou justície a zmeny v rámci informačného systému v čase doručovania podania sťažovateľa súdu. V danom období nebolo možné ukladanie správ Ústredného portálu verejnej správy aj s prílohami do Elektronického súdneho spisu a do dokumentov pri automatickom priradení s spisu v rámci elektronického manažmentu súdnych spisov Register. Samotný sťažovateľ v sťažnosti taktiež uvádza, že pri nahliadnutí do spisu dňa 09.02.2018 zistil, že jeho podanie, ktoré malo byť súdu doručené dňa 30.06.2018 sa v spise nenachádza. Súd sa o vyjadrení sťažovateľa zo dňa 30.06.2017 dozvedel až dňa 19. 02. 2018 na základe upozornenia sťažovateľa, ktorým doložil chýbajúce podanie a tiež elektronickú doručenkou, od ktorej formalistický odvodzuje „dobu neefektívnej činnosti“ poznačujúcu dĺžku konania. Mám zato, že i v prípade konštatovania pochybenia súdu z dôvodu vyššie uvedeného však nemožno konštatovať subjektívne zavinenie pri nečinnosti súdu... Mám zato, že i samotná dĺžka uvedeného obdobia by bez prihliadnutia na osobitný dôvod spočívajúci v technickom zlyhaní evidencie doručenia elektronického podania sťažovateľa, nebola dostatočná na konštatovanie prietahov v konaní.

S poukazom na vyššie uvedené možno sumarizovať, že sťažovateľ namieta tri obdobia ním tvrdenej nečinnosti, resp. neefektívnej činnosti súdu... Vzhľadom na uvedené, najmä na dôvod tretieho sťažovateľom namietaného obdobia a na faktickú nedôvodnosť sťažnosti, považujem predmetnú ústavnú sťažnosť skôr za využitie tohto inštitútu sťažovateľom na získanie finančného prospechu z technického pochybenia pri súdnej evidencii doručenia elektronického podania, ako domáhania sa nápravy jeho porušených práv v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 20 Cpr 6/2016.»

11. Podpredseda okresného súdu zároveň súhlasil s upustením od ústneho pojednávania v predmetnej veci a k svojmu vyjadreniu pripojil aj vyjadrenie zákonnej

sudkyne s prehľadom vykonaných procesných úkonov. Ústavný súd po dôkladnom preštudovaní vyjadrenia zákonnej sudkyne konštatuje, že vo svojej podstate po obsahovej stránke korešponduje s vyjadrením podpredsedu okresného súdu.

12. Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniu podpredsedu okresného súdu a zákonnej sudkyne doručenom ústavnému súdu 18. júna 2018 uviedol:

«Okresný súd Bratislava I na viacerých miestach svojho vyjadrenia upozorňuje, že prieťahy vznikajúce v jednotlivých fázach súdneho konania je potrebné vnímať v kontexte jeho celkového priebehu. Sťažovateľ takýto prístup nenamieta, avšak odmieta selektívny výber informácií o priebehu súdneho konania preferovaný Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „súd“).

Ako vyplýva aj z vyjadrenia zákonnej sudkyne, sťažovateľ dňa 28.02.2014 doručil súdu do konania sp. zn. 24Cpr 1/2012 podanie, ktorým chcel v časti opraviť a v časti zmeniť pôvodne podanú žalobu. Na tomto mieste považujeme tiež za potrebné upriamiť pozornosť Ústavného súdu na fakt, že v konaní sp. zn. 24 Cpr 1/2012 je sťažovateľ oslobodený od súdneho poplatku.

Toto podanie sťažovateľa súd prvej inštancie prerokúval 2 roky a až po viac ako 2 rokoch od doručenia predmetného podania rozhodol o nepripustení zmeny žaloby a vylúčení podania sťažovateľa na samostatné konanie uznesením č. k. 24Cpr 1/2012-69 zo dňa 30.06.2016.

Aj po nadobudnutí právoplatnosti vyššie uvedeného uznesenia dňa 21.07.2016 súd prvej inštancie takmer 2 ďalšie mesiace nezrealizoval zapísanie vylúčenej veci a nepridelil k nej sudcu. Toto sa udialo až 06.09.2016.

Skutočnosť, že táto časť konania bola poznačená významnými prieťahmi v konaní uznal aj samotný súd po podaní sťažnosti sťažovateľom v liste označenom ako „Upovedomenie o spôsobe vybavenia sťažnosti“ zo dňa 27.09.2016.

Následne súd vo veci konal, avšak od 07.12.2016 do 21.04.2017 bol opätovne vo veci nečinný.

Dňa 21.04.2017 súd prvej inštancie síce vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku, avšak výzvu na zaplatenie súdneho poplatku mohol sťažovateľovi adresovať už od

28.02.2014 (t.j. od doručenia návrhu na zmenu žaloby, celkovo 3 roky), prípadne od vylúčenia veci na samostatné konanie dňa 30.06.2016 (takmer 1 rok), čo však neurobil.

Táto skutočnosť má dopad aj na nasledovný priebeh konania, kedy sťažovateľ upozornil na to, že od 21.04.2017 do 08.06.2017 namiesto efektívneho a hospodárneho realizovania viacerých úkonov naraz (čo reálne aj mohol, nakoľko mal k tomu podklady v súdnom spise) realizoval tieto úkony jednotlivo.

Následne dňa 30.06.2017 doručil sťažovateľ súdu repliku, bez ktorej doručenia žalovanému nebolo možné nariadiť pojednávanie. Táto replika však nebola zaevidovaná v súdnom spise.

Sme toho názoru, že predmetné konanie je potrebné posudzovať ako celok a brať do úvahy všetky obdobia nečinnosti súdu, nakoľko v súhrne je zrejmé, že konanie sp. zn. 20Cpr 6/2016 (v spojení s predchádzajúcou časťou konania sp. zn. 24Cpr 1/2012) je nimi poznačené ako celok...

Súd vo svojom vyjadrení namieta, že v danom konaní ide o skutkovo a práve zložitú vec, keďže žalobca sa domáha siedmich žalobných návrhov. S týmto názorom súdu sa nestotožňujeme...

V prejednávanej veci sa nevyskytuje väčší počet meniacich sa strán sporu, nie je potrebné vykonávať znalecké dokazovanie ani úkony v zahraničí. Sme preto toho názoru, že nejde o skutkovo zložené konanie.

Je tiež zrejmé, že ide o konanie podľa zákona č. 365/2004 Z. z. Antidiskriminačný zákon, teda o konanie týkajúce sa bežnej agendy všeobecných súdov a judikatúra k nemu je dostatočná čo do počtu aj ustálenosti.

Pokiaľ súd uvádza, že predmetom konania je sedem žalobných návrhov, je potrebné uviesť, že žalobným návrhom č. 1 sa sťažovateľ domáha konštatovania diskriminačného správania, žalobným návrhom č. 2 sa sťažovateľ domáha ospravedlnenia za diskriminačného správania žalovaného (morálna satisfakcia), pričom žalobné návrhy č. 3 - 4 upravujú spôsob publikácie tohto ospravedlnenia. Žalobným návrhom č. 5 si sťažovateľ uplatňoval nárok na náhradu škody - ušlý zisk, ktorá mu bola spôsobená diskrimináciou a žalobným návrhom č. 7 zase náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mu bola spôsobená diskrimináciou. Žalobný návrh č. 6 sa týka náhrady trov konania (príloha č. 2). Žalobné návrhy č. 5 a 7 žalobca vzal späť.

Žalobné návrhy spolu úzko súvisia, a preto je možné o nich vykonávať spoločné dokazovanie. Nejde o spolu nesúvisiace nároky, ktoré by si vyžadovali vykonanie osobitného dokazovania. Preto uplatneniu siedmich žalobných návrhov nemožno pričítať k skutkovej zložitosti konania.

Súd vo svojom vyjadrení tvrdí, že na ťarchu sťažovateľa je potrebné zohľadniť fakt, že sťažovateľ nezaplatil súdny poplatok pri podaní žaloby a čakal až na výzvu súdu. S týmto tvrdením súdu nesúhlasíme, pretože nereflektuje osobitné okolnosti predmetného prípadu.

Sťažovateľ, ako žalobca oslobodený od súdnych poplatkov v konaní sp. zn. 24 Cpr 1/2012, podal návrh na opravu a zmenu žaloby, pričom nebolo zrejmé či by mal, a ak áno, v akej výške, zaplatiť súdny poplatok za zmenu žaloby. O tejto zmene konal súd prvej inštancie 2 roky a súdny poplatok sťažovateľovi nebol vyrubený. Po 2 rokoch vylúčil súd vec na samostatné konanie, avšak takmer 2 ďalšie mesiace tomuto konaniu nepridelil spisovú značku. Po pridelení spisovej značky novému konaniu trvalo súdu ďalší 1 rok pokiaľ vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku.

Za týchto okolností nebolo možné od sťažovateľa spravodlivo požadovať, aby zaplatil súdny poplatok pred oznámením platobných údajov zo strany súdu...

Podstatnú časť ústavnej sťažnosti predstavuje namietané obdobie neefektívnej činnosti súdu od 30.06.2017 do 19.02.2018, resp. do 11.04.2018. Keďže sťažovateľ doručil repliku súdu dňa 30.06.2017 od tohto dňa, pred doručením repliky žalovanému, nemohlo byť v predmetnej veci nariadené pojednávanie. Preto je potrebné počítať obdobie neefektívnej činnosti súdu od 30.06.2017 a nie od 30.08.2017 ako uvádza súd. Tento názor dosvedčuje aj fakt, že po opakovanom doručení repliky súdu nebolo nariadené pojednávanie, ale replika sťažovateľa bola v rámci prípravy na pojednávanie zaslaná žalovanému na vyjadrenie dňa 11.04.2018 (uznesenie č. k. 20 Cpr 6/2016-89).

Dôvodom neefektívnej činnosti súdu bolo nezaevidovanie podania sťažovateľa v súdnom spise z dôvodu nesprávneho nastavenia ukladania správ z elektronickej schránky súdu do elektronického súdneho spisu. Keďže nešlo o subjektívne zavinenie konajúcej sudkyne, súd navrhuje na takto vzniknutý prieťah neprihliadať.

Podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu skutočnosť, že subjektívne zavinenie aktuálne konajúceho sudcu nemožno určiť, nemôže byť pripočítaná na ťarchu strany a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne

príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil, pretože Ústava Slovenskej republiky zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote (nálež Ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 108/05 zo dňa 25. augusta 2005, publikovaný v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 40/2005).

Inými slovami, súd objektívne zodpovedá za technické a personálne zabezpečenie súdu, ako aj prieťahy v konaní, ktoré by nedostatkami v personálnom a technickom zabezpečení súdu mohli vzniknúť. Nemožno preto akceptovať obranu súdu, spočívajúcu na absencii subjektívneho zavinenia konajúceho sudcu. Nad rámec považujeme za potrebné zdôrazniť, že v ústavnej sťažnosti sme subjektívne zavinenie konajúcej sudkyne za prieťahy v konaní ani nenamietali...

Sťažovateľ súhlasí s upustením od ústneho pojednávania v zmysle ustanovenia § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov...»

13. Vzhľadom na uvedené ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

14. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

15. Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní okresného súdu.

16. Nadväzne na časť vyjadrenia právneho zástupcu sťažovateľa, kde v rámci svojej sťažnostnej argumentácie poukázal aj na nečinnosť okresného súdu v pôvodnom konaní, t. j. v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Cpr 1/2012 (v období od podania návrhu na zmenu žaloby do vylúčenia nároku sťažovateľa na samostatné konanie), ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že na ústavnom súde je v súčasnosti pod sp. zn. II. ÚS 258/2018 vedené konanie, v ktorom ústavný súd skúma existenciu zbytočných prietáhov práve v pôvodnom konaní okresného súdu, t. j. v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Cpr 1/2012. Ústavný súd konštatuje, že prietahy v pôvodnom konaní okresného súdu sú v danom konaní skúmané komplexne. Ústavný súd teda v danom konaní preskúmava aj obdobie, na ktoré sťažovateľ poukázal aj v tejto ústavnej sťažnosti.

Keďže dané obdobie je predmetom ústavného prieskumu v inom konaní, ústavný súd konštatuje, že v tomto konaní podrobil ústavnému prieskumu len namietané konanie okresného súdu od momentu, keď okresný súd uznesením vylúčil nárok sťažovateľa na samostatné konanie (t. j. od 30. júna 2016).

17. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

18. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto vo vzťahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

19. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia

všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

20. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý určuje, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania (obdobne predtým § 6 a § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016).

21. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna, faktická, prípadne procesná zložitosť vecí, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (m. m. I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

22. Preskúmaním doterajšieho priebehu namietaného konania pred okresným súdom napriek námietke okresného súdu, že ide o skutkovo a právne zložitú vec, ústavný súd konštatuje, že toto konanie nemožno hodnotiť ako právne zložené, keďže je súčasťou štandardnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Zároveň nie je žiadnym spôsobom

indikovaná ani faktická zložitost danej veci. Argumentácia okresného súdu, že v konaní je potrebné rozhodnúť o 7 žalobných návrhoch, podľa názoru ústavného súdu neobstojí, keďže žalobné návrhy spolu úzko súvisia a v súvislosti s jednotlivými žalobnými návrhmi nie je potrebné vykonávať osobitné dokazovanie. Ústavný súd zároveň poukazuje aj na skutočnosť, že v súčasnosti už v namietanom konaní nie je predmetom sporu 7 žalobných návrhov, keďže sťažovateľ vzal 2 žalobné návrhy späť.

23. Správanie sťažovateľa je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priesťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ sa žiadnym osobitným spôsobom nepričinil k vzniku zbytočných priesťahov v namietanom konaní okresného súdu. Ústavný súd teda nereflektuje v správaní sťažovateľa žiadnu skutočnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní okresného súdu k zbytočným priesťahom.

24. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v namietanom konaní. Zo sťažnosti, zapožičaného súdneho spisu a vyjadrení účastníkov konania vyplýva, že v konaní boli (do zapožičania súdneho spisu ústavnému súdu) vykonané tieto relevantné procesné úkony:

Dňa 30. júna 2016 okresný súd uznesením č. k. 24 Cpr 1/2012-69 vylúčil zmenený návrh sťažovateľa na samostatné konanie pod sp. zn. 20 Cpr 6/2016 (namietané konanie).

Dňa 9. novembra 2016 okresný súd uznesením č. k. 20 Cpr 6/2016-31 vyzval žalovaného, aby sa v lehote 15 dní od doručenia tohto uznesenia vyjadril k návrhu a označil relevantné skutočnosti.

Dňa 1. decembra 2016 žalovaný doručil okresnému súdu vyjadrenie k žalobe.

Dňa 7. decembra 2016 právny zástupca sťažovateľa doručil okresnému súdu podanie označené ako „*VEC: Predloženie nového dôkazu*“.

Dňa 21. apríla 2017 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 5. mája 2017 sťažovateľ zaplatil súdny poplatok.

Dňa 8. júna 2017 okresný súd uznesením č. k. 20 Cpr 6/2016-47 vyzval žalovaného, aby sa písomne vyjadril k vyjadreniu sťažovateľa.

Dňa 30. júna 2017 právny zástupca sťažovateľa doručil okresnému súdu podanie, ktoré však v dôsledku technickej chyby nebolo založené do súdneho spisu.

Dňa 9. februára 2018 právny zástupca sťažovateľa nazeral do súdneho spisu.

Dňa 19. a 20. februára 2018 právny zástupca sťažovateľa opätovne doručil okresnému súdu vyjadrenie z 30. júna 2017, ktoré síce okresnému súdu bolo doručené, avšak sa nenachádzalo v súdnom spise.

Dňa 11. apríla 2018 okresný súd uznesením č. k. 20 Cpr 6/2016-89 písomne vyzval žalovaného, aby sa vyjadril k podaniu sťažovateľa z 30. júna 2017 a sťažovateľa vyzval uznesením č. k. 20 Cpr 6/2016-90, aby doplnil počet rovnopisov podaní.

Dňa 19. apríla 2018 okresný súd zapožičal ústavnému súdu súdny spis.

25. V nadväznosti na uvedenú chronológiu namietaného konania okresného súdu ústavný súd konštatuje, že zbytočné prieťahy boli v namietanom konaní spôsobené jednak nečinnosťou okresného súdu, ako aj jeho neefektívnym postupom. Pozornosti ústavného súdu neunikla skutočnosť, že konaniu bola pridelená samostatná spisová značka až po dvoch mesiacoch od vydania uznesenia okresného súdu, pričom prvý úkon v namietanom konaní okresný súd vykonal až 9. novembra 2016, teda takmer po piatich mesiacoch od vydania uznesenia, ktorým bolo začaté namietané konanie. Na zaplatenie súdneho poplatku vyzval okresný súd sťažovateľa až 21. apríla 2017, teda takmer po desiatich mesiacoch od začatia namietaného konania okresného súdu. Túto skutočnosť nemožno ospravedlniť, pričom argumentácia okresného súdu spočívajúca v tom, že sťažovateľ nemusel čakať na výzvu okresného súdu a mohol zaplatiť súdny poplatok už skôr a bez výzvy, je irelevantná.

26. Ústavný súd venuje osobitnú pozornosť skutočnosti, že podanie sťažovateľa, ktoré bolo okresnému súdu doručené 30. júna 2017, nebolo v dôsledku technického problému v súvislosti s elektronizáciou justície a zmeny v rámci informačného systému okresného súdu zaevidované do súdneho spisu a stalo sa súčasťou súdneho spisu až potom, ako sa s danou skutočnosťou oboznámil sťažovateľ pri nahliadaní do súdneho spisu a opakovane toto podanie doručil okresnému súdu. V nadväznosti na argumentáciu

okresného súdu spočívajúcu v tom, že táto technická chyba nevznikla v dôsledku subjektívneho zavinenia príslušného sudcu okresného súdu, ale bola spôsobená objektívnou okolnosťou a nemožno ju z uvedeného dôvodu pripočítať na zodpovednosť okresného súdu, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, z ktorej vyplýva, že skutočnosť, že subjektívne zavinenie aktuálne konajúceho sudcu nemožno určiť, nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil, pretože ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote (m. m. I. ÚS 156/02, I. ÚS 108/05).

27. Keďže uvedená skutočnosť je indikátorom neefektívneho postupu okresného súdu, ústavný súd poukazujúc na svoju konštantnú judikatúru pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj neefektívna, resp. nesústredená činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (m. m. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

28. Ústavný súd po komplexnom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska predmetu konania, správania sťažovateľa a postupu okresného súdu, zohľadňujúc celkovú dĺžku konania a skutočnosť, že vo veci nie je právoplatne rozhodnuté, dospel k záveru, že v postupe okresného súdu došlo k zbytočným prieťahom v napadnutom konaní, a preto rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto nálezu.

III.

29. Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu, prikázal okresnému súdu, ktorý vo veci aktuálne koná, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výrokovej časti nálezu).

30. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

31. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

32. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti požadoval finančné odškodnenie v sume 2 000 €, ktoré odôvodňoval právnou neistotou, ako aj skutočnosťou, že doterajší priebeh konania vykazuje znaky zbytočných prietahov.

33. Ústavný súd pri rozhodovaní o finančnom zadosťučinení vzal do úvahy najmä charakter predmetu konania, obdobie právnej neistoty sťažovateľa, jeho správanie počas predmetného konania, celkovú dĺžku namietaného konania a skutočnosť, že vo veci zistil porušenie označených práv. Ústavný súd aplikoval zásadu spravodlivosti a zároveň sa riadil úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je výhradne zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených

ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou. Berúc do úvahy aj všetky uvedené okolnosti, ústavný súd považoval za odôvodnené priznať sťažovateľovi požadovanú sumu 500 € ako primerané finančné zadostučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 3 výrokovej časti nálezu).

34. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

35. Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, vypracovanie ústavnej sťažnosti, vypracovanie vyjadrenia k vyjadreniu okresného súdu). Za tri úkony vykonané v roku 2018 patrí odmena v sume trikrát po 153,50 € spolu s režijným paušálom v sume 9,21 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú sumu 488,13 €, ku ktorej bolo potrebné pripočítať 20 % DPH (97,62 €), t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkovú sumu 585,75 €.

36. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet advokátskej kancelárie zastupujúcej sťažovateľa (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

37. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. júla 2018